

Спіфанова Ірина Юріївна

к.е.н., доцент, доцент кафедри
фінансів

*Вінницький національний технічний
університет*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ

В умовах глобалізації економічних відносин конкурентоспроможними є ті підприємства, які орієнтовані на інноваційний тип розвитку. Як відомо, інновації можуть мати форму не лише нового інноваційного продукту, проте й впровадження нового методу виробництва; освоєння нового ринку збуту; отримання нового джерела сировини або напівфабрикатів; проведення відповідної реорганізації, наприклад, забезпечення монопольного положення [1]. На жаль, в Україні частка підприємств, які впроваджують інновації, є досить низькою і впродовж останніх п'яти років коливалась від 11,5% загальної кількості підприємств в 2010 р. до 15,2% – в 2015р. [2]. Разом з тим, підприємства країн ЄС добре усвідомлюють, що в сучасних умовах виграють ті підприємства, галузі, виробництва, які налаштовані на інноваційний тип розвитку. Саме тому частка підприємств, які впроваджують інновації, є досить високою, зокрема в Бельгії – 55,6%, Німеччині – 51,1%, Франції – 53,4%, Англії – 50,3%, Польщі – 23,1% [3].

Будь-яка форма інновацій вимагає певного рівня фінансового забезпечення, зокрема за рахунок власних коштів. Отже, на сьогодні є досить актуальним питання дослідження фінансового забезпечення інноваційної діяльності за рахунок власного капіталу.

Фінансове забезпечення можна визначити як сукупність економічних відносин, що виникають між суб'єктами інноваційної діяльності з приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів з метою отримання економічного ефекту із використанням організаційно-управлінських принципів, методів і форм впливу цих ресурсів на інноваційну діяльність [4].

Інноваційна діяльність фінансується в першу чергу за рахунок власного капіталу, що зумовлено високою вартістю банківських кредитів, відсутністю доступу до державного фінансування, низькою часткою коштів інвесторів. Якщо в 2010 р. частка власних джерел фінансування інноваційної діяльності в загальному обсязі фінансування складала 59,35%, то в 2012р. вона зросла до 72,92%, а в 2015 р. – до 97,20% (розраховано за даними [2]).

В процесі управління власним капіталом підприємства досить важливим є здійснення аналізу ефективності його формування та використання, який є підґрунтям для виявлення напрямків підвищення рівня конкурентоспроможності. Власними джерелами фінансування інноваційної діяльності, як правило, виступають

нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування. Крім того, підприємства, які здійснюють інноваційну діяльність, мають високу частку нематеріальних активів, серед яких значну частину мають складати знання, які містяться у людському капіталі, тобто працівниках фірми [5]. Отже, саме працівники підприємства можуть стати активним реальним джерелом підвищення ефективності інноваційної діяльності. При цьому важливим є формування адекватної та ефективної мотиваційної політики, яка б стимулювала працівників до підвищення рівня інноваційної діяльності, зокрема в напрямку використання нових ресурсів, формування ефективної політики енергозбереження. Прийнято вважати, що найбільшу економічну вигоду дозволяють отримати заходи, які потребують капітальних вкладень. Але й безвитратні напрямки енергозбереження мають величезний потенціал і при цьому вимагають лише організаційних змін у структурі управління підприємством [6].

Зважаючи на те, що більшість промислових підприємств має низький рівень прибутку, актуальним стає питання інвестування безпосередньо в працівників, а також організаційні об'єднання із іншими промисловими підприємствами у промислово-фінансові групи, створення об'єднань з метою здійснення спільних НДДКР. Яскравим прикладом ефективної діяльності промислово-фінансових груп є ПФГ «Юнайтет Технолоджіс» (UTC), яка в 2015р. мала сукупний чистий дохід в розмірі 56098 млн. доларів, а витрати на інноваційну діяльність – 2279 млн. доларів [7]. До складу даної промислово-фінансової групи входять шість крупних підприємств в сфері машинобудування.

Таким чином, вітчизняні підприємства мають значний потенціал у використанні власного капіталу для фінансування інноваційної діяльності. Досить важливим є активне використання інтелектуального потенціалу працівників. З метою збільшення ресурсів НДДКР важливим є тісна співпраця із іншими інноваційно активними підприємствами.

Список використаної літератури

1. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Пер. з англ. В. Старка. – К.: Видав. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 242 с.
2. Офіційний сайт Євростату [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Єпіфанова І.Ю. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств / І.Ю. Єпіфанова // Економічний часопис – XXI. – 2012. – № 11-12. – С. 30-32.
5. Ramana Nanda. Financing Innovation/ Ramana Nanda, William R. Kerr // National Bureau of Economic Research. – 2015. – Vol. 7(1). – P. 445-462.

6. Джеджула В.В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління : монографія / В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 347 с.

7. Офіційний сайт ПФГ UTC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.utc.com/Investors/Pages/Annual-Reports-and-Proxy-Statements.aspx>